

О. М. Ковальчук

ПРАВОЗНАВСТВО

Академічний рівень

10 клас

Плани-конспекти уроків

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

Богдан

УДК 340:371.32
ББК 67.4
К 56

Ковальчук О. М.
К 56 Правознавство. Академічний рівень. 10 клас : плани-
конспекти уроків / О.М. Ковальчук. — Тернопіль :
Навчальна книга — Богдан, 2012. — 232 с.

ISBN 978-966-10-2507-2

Посібник складено згідно з чинною навчальною програмою
з курсу “Правознавство. Академічний рівень. 10 клас”.

Видання містить орієнтовне календарно-тематичне пла-
нування і розробки уроків.

Для вчителів правознавства, студентів, викладачів.

УДК 340:371.32

ББК 67.4

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-2507-2

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2012

**ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
З КУРСУ “ПРАЗНАВСТВО. АКАДЕМІЧНИЙ РІВЕНЬ”**

10 КЛАС (35 ГОДИН)

№ з/п	Тема уроку	с.	Дата
1	Вступ	5	
2	Історичний аспект виникнення держави і права.	7	
3	Загальна характеристика держави та державної влади.	15	
4	Державний лад.	23	
5	Політичні режими.	31	
6	Особа, суспільство, держава. Громадянство України.	35	
7	Правова та соціальна держава.	41	
8	Урок узагальнення з теми «Основи теорії держави».	47	
9	Поняття та загальна характеристика права.	51	
10	Поняття і структура правової системи.	57	
11-12	Правовідносини.	61	
13	Правопорядок.	71	
14	Правопорушення.	77	
15	Юридична відповідальність.	87	
16	Урок узагальнення з теми «Основи теорії права та правовідносин».	93	
17	Конституційне право.	97	
18	Основні права, свободи та обов'язки громадян України.	101	
19	Особливості організації державної влади в Україні.	105	
20	Органи державної влади в Україні.	111	
21	Особливості організації місцевого самоврядування в Україні.	121	
22	Фінансове право	129	
23	Основи адміністративного права.	135	
24	Екологічне право.	141	
25	Кримінальне право. Злочин.	149	
26	Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання.	155	
27	Урок узагальнення з теми «Основи публічного права України».	161	
28	Цивільне право. Загальна характеристика цивільного права. Право власності.	167	
29	Захист цивільних прав. Цивільно-правова відповідальність.	175	
30	Правочин і цивільно-правовий договір. Поняття спадкового права.	185	
31	Сімейне право. Житлове право.	195	
32	Земельне право	203	
33	Загальна характеристика трудового права. Трудовий договір.	213	
34	Трудова дисципліна. Відповідальність за порушення трудового законодавства.	219	
35	Урок узагальнення з теми «Основи приватного права України».	225	

УРОК 1

Дата _____

Клас _____

Тема уроку. Вступ.

- Мета уроку:**
- 1) розкрити мету та завдання курсу «Правознавство»;
 - 2) ознайомити учнів зі структурою підручника, його текстовими і позатекстовим (підкресленнями) компонентами.
 - 3) розвивати навички роботи з підручником;
 - 4) виховувати культуру поведінки з підручником

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Види роботи: розповідь, бесіда, робота в зошитах, з підручником.

Обладнання: підручник Гавриш С.Б., Сутковий В.Л., Філіпенко Т.М. Правознавство: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту, академічний рівень. – К.: Генеза, 2010.

Структура уроку

I. Організаційний момент.

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Мета і завдання курсу правознавства.
2. Структура підручника.

III. Закріплення нових знань і вмінь учнів.

IV. Підсумок уроку.

V. Домашнє завдання.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Мета і завдання курсу правознавства.

Проблемне питання: «Чи потрібна людині правова грамотність?»

Курс «Правознавство» належить до предметів суспільно-гуманітарного циклу.

Правова наука посідає особливе місце серед навчальних дисциплін, що досліджують суспільство, характеризуючись практичною спрямованістю щодо використання набутих знань у конкретних життєвих ситуаціях.

Метою курсу є формування системного уявлення про державу та право як основні засоби впорядкування суспільних відносин та вміння використовувати їх у повсякденному житті.

Завданнями курсу є:

— ознайомлення з основами теорії держави та права і формування уявлення про державно-правові реалії сучасної України;

— поглиблення знань про виникнення, типи та форми держави, історію розвитку української державності, сучасну українську державу та її органи влади;

— поглиблення знань про соціальні норми, формування системного уявлення про правові норми, галузі права, правовідносини, правопорядок, правопорушення та юридичну відповідальність; формування системного уявлення про способи підтримання правопорядку, механізми захисту прав і свобод людини та громадянина;

— виховання особистої переконаності у необхідності дотримання правових норм, непримиренності до протиправної поведінки;

— набуття вмінь аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;

— формування навичок діяти згідно з нормами права у конкретних життєвих ситуаціях;

— формування вміння використовувати одержані знання на практиці.

Зміст матеріалу підручника відповідає переліченим завданням.

Курс «Правознавство» переважає вивчення таких розділів:

I. Основи теорії держави.

II. Основи теорії права та правовідносин.

Додатковий матеріал до уроку

УРОК 20

Дата _____

Клас _____

Тема уроку. Органи державної влади в Україні.

- Мета уроку:**
- 1) з'ясувати, якими є повноваження Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України;
 - 2) показати, які є види правоохоронних органів та які функції вони виконують;
 - 3) формувати в учнів інтерес до знань;
 - 4) виховувати в учнів правову культуру.

Додатковий матеріал до уроку

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Види роботи: розповідь, бесіда, робота в зошитах, робота з документами, робота з підручником.

Основні поняття: «законодавча влада», «виконавча влада», «судова влада», «імпічмент».

Обладнання: 1) Конституція України; 2) Підручник Гавриш С.Б., Сутковий В.Л., Філіпенко Т.М. Правознавство: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту, академічний рівень. – К.: Генеза, 2010.

Структура уроку

I. Організаційний момент.

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Верховна Рада України.
 - 1.1. Основні завдання законодавчої влади.
 - 1.2. Правовий статус і компетенція Верховної Ради України.
 - 1.3. Структурні органи, посадові особи та апарат Верховної Ради України.
 - 1.4. Регламент Верховної Ради України.
2. Президент України.
 - 2.1. Правовий статус та функції Президента України.
 - 2.2. Порядок, умови обрання та припинення повноважень Президента України.
 - 2.3. Рада національної безпеки і оборони України.
3. Органи виконавчої влади України.
 - 3.1. Правовий статус і компетенція Кабінету Міністрів України.
 - 3.2. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України.
 - 3.3. Повноваження Прем'єр-міністра України.
 - 3.4. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади України.
4. Органи судової влади України.
5. Правоохоронні органи України.

III. Закріплення нових знань та вмінь учнів.

IV. Підсумок уроку.

V. Домашнє завдання.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Верховна Рада України.

1.1. Основні завдання законодавчої влади.

Пояснення вчителя.

Парламент є колегіальним, постійно діючим, представницьким загально-державним органом, який здійснює законодавчу владу.

Вчитель зачитує **статтю 75 Конституції України.**

«Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України».

Законодавча влада зазвичай здійснюється парламентом.

Основні завдання парламенту як органу законодавчої влади:

- 1) прийняття законів;
- 2) контроль за діяльністю уряду, всього державного апарату;
- 3) визначення державної політики;
- 4) забезпечення розвитку політичного плюралізму;
- 5) гарантування демократичних засад функціонування суспільства;
- 6) вплив на позиції президента та уряду, коригування їхніх дій.

1.2. Правовий статус і компетенція Верховної Ради України.

Пояснення вчителя.

Конституційний склад Верховної Ради України – 450 народних депутатів.

1.3. Структурні органи, посадові особи та апарат Верховної Ради України.

Пояснення вчителя.

Вчитель пропонує учням ознайомитись зі **статтею 83 Конституції України** і визначити повноваження Голови Верховної Ради України: *розповідь учнів.*

Згідно із Конституцією України Голова Верховної Ради України:

- 1) веде засідання Верховної Ради України;
- 2) організовує підготовку питань до розгляду на засіданні Верховної Ради України;
- 3) підписує акти, прийняті Верховною Радою України;
- 4) представляє Верховну Раду України у зносинах з іншими органами державної влади України та органами влади інших держав;

8. Строк випробування при прийнятті на роботу не може перевищувати
 для робітників:
 А 2 тижнів
 Б 1 місяця.
 В 4 місяців.
 Г 6 місяців.
9. Для яких категорій працівників не допускається встановлення випро-
 бування при прийнятті на роботу?
 А Працівників, які мають досвід з цієї роботи
 Б Звільненні в запас з лав збройних сил
 Б Працівники, що поєднують працю з навчанням у ВНЗ
 Г Випускники ПТУ
10. Який час вважається нічним згідно з трудовим законодавством?
 А З 20 до 8 години;
 Б З 22 до 6 години;
 В З 24 до 7 години;
 Г З 0 до 6 години.
- Відповідь.** З 22 до 6 години.
11. Який документ не повинен вимагати роботодавець при укладанні тру-
 дового договору?
 А Документ про склад сім'ї
 Б Паспорт
 В Трудову книжку
 Г Документ про освіту
12. Які права має покупець у разі придбання речі невідповідної якості?
 А Вимагати у продавця повернення грошей за неякісний товар
 Б Вимагати зменшення ціни товару
 В Вимагати заміни товару на аналогічний, але належної якості
 Г Вимагати безоплатного ремонту товару
 Г Покупець має право обирати будь-який шлях відшкодування своїх
 збитків з усіх вищенаведених.
14. З якого віку неповнолітні можуть самостійно укладати дрібні побутові
 угоди?
 А З 8 років
 Б З 16 років
 Г Законом не визначено
 Г З 18 років
15. Визначте, у яких випадках для учасників правовідносин необхідно мати
 правоздатність, а в яких – дієздатність.
 А бути власником будинку
 Б купити телевізор
 В бути автором статті до газети
 Г отримати дачу в подарунок
 Г отримати в спадщину грошові заощадження
 Д користуватися житловим приміщенням
 Е обміняти мобільний телефон на відеокамеру
16. Яке прізвище отримують подружжя після шлюбу?
 А Дружина – прізвище чоловіка
 Б Чоловік – прізвище дружини
 В Залишаються на своїх прізвищах
 Г Поєднують свої прізвища
 Г Можливий будь-який із зазначених варіантів.
- Практикум.**
1. Визначте форми власності у наведених прикладах різних видів майна
 1) Підручники із шкільної бібліотеки
 2) Книги художньої літератури з міської бібліотеки
 3) Особисті підручники учня 9-го класу
 4) Автобус 2-го київського автопарку
 5) Кондитерська фабрика «Рошен»
 6) Літак компанії «Аеросвіт»
 7) Спортінвентар дитячої юнацької спортивної школи

2. Встановіть, хто до якої черги спадкоємців належить:

- А Мати
- Б Батько
- В Чоловік
- Г Дружина
- Г Дочка
- Д Кум
- Е Бабуся
- Є Сестра

Знайдіть та виправте помилки в тексті.

На уроці правознавства Валерій стверджував:

- Трудові відносини – це будь-які відносини між працівником і роботодавцем;
- Основний нормативно-правовий акт, що регулює відносини між працівником і роботодавцем, – це Кодекс законів про працю України;
- Не допускається прийому на роботу осіб молодше 16 років;
- Під час укладання трудового договору працівників зобов'язують надати паспорт, трудову книжку та медичну довідку.
- В Україні примусова праця заборонена;
- За угодою сторін до трудового договору можуть бути включені будь-які додаткові умови;
- Кожен працюючий має право на відпочинок;
- Працівник може бути звільнений за один прогул;
- Відповідальність за дисциплінарну провину та нанесення матеріальної шкоди роботодавцю передбачена законодавством.

Порівняйте поняття.

1. Нормальна тривалість робочого часу – скорочений робочий час.
2. Щорічна основна відпустка – додаткові відпустки.

Порівняйте поняття.

- Збитки – моральна шкода.
- Штраф – пеня.
- Загальний – спеціальний строк позовної давності.

Використовуючи метод «Акваріум», визначте, яке рішення прийме суд.

Юридична задача.

1. Сергій їхав вулицею на велосипеді, але раптово втратив свідомість і не зміг далі керувати ним. Внаслідок цього було скоєно наїзд на пішохода Олексія, що саме переходив вулицю у дозволенному місці. Олексій дістав тілесні ушкодження і був шпиталізований. Також до лікарні потрапив Сергій. Після одужання Олексій звернувся до суду з вимогою відшкодування витрати на його лікування з боку Сергія. Яке рішення прийме суд?

Відповідь. Суд відмовить Олексію у його вимозі відшкодувати збитки, мотивуючи це тим, що Сергій скоїв наїзд в стані, в якому не міг розуміти значення дій або керувати ними.

2. Громадянин Шило помер не залишивши заповіту. Його спадщина складається з автомобіля, дачі, внесків в «Ощадбанк» та домашніх речей.

Склад сім'ї: дружина (51 рік), дочка (12 років), що проживали разом з померлим, та син 19 років, який жив окремо зі своєю дружиною. Як розподілятиметься спадщина?

3. 12-річний Роман за участь в конкурсі отримав грошову винагороду на суму 300 грн. На ці гроші він придбав: іграшку за 10 грн., ручку за 5 грн., годинник за 250 грн.

Але батьки з таким рішення сина були не згодні і звернулися до продавця магазину з вимогою повернути гроші і забрати назад придбані речі.

Продавець відмовився.

Хто має рацію у цій ситуації?

Вирішіть ситуацію.

1. Сергій, який працював токарем на заводі, подав заяву про звільнення за власним бажанням.

Через 2 тижні директор заводу повідомив Сергія, що не може його звільнити, оскільки не зміг запросити на роботу іншого токаря, і тому Сергій повинен ще працювати на заводі.

Навчальне видання

КОВАЛЬЧУК Олена Михайлівна

ПРАВознавство

Академічний рівень

10 клас

Плани-конспекти уроків

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактори *Василь Герасимчук, Ольга Радчук*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоєдової*

Підписано до друку 21.03.2012. Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times. Умовн. друк. арк. 26,97. Умовн. фарбо-відб. 26,97.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.
Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-2507-2

9 | 789661 | 025072